

4. Lukiokoulutus ja lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävä tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

4.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa koulutusta järjestetään, opetuskieli, koulutuksen järjestämismuoto, erityinen koulutus-tehtävä sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Järjestämisluvan saaneiden kunnallisten ja yksityisten lukiokoulutuksen järjestäjien lisäksi lukiokoulutusta voivat järjestää myös valtion oppilaitokset ja yliopistojen harjoittelukoulut.

Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjä haluaa järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta, tulee sen hakea erillistä valmentavan koulutuksen järjestämislupaa opetus- ja kulttuuri-ministeriöltä.

Vuonna 2024 järjestämisluvan saaneita kunnallisia tai yksityisiä lukiokoulutuksen valtionosuuden/ rahoituksen saajia on 258. Lisäksi lukiokoulutusta järjestetään kolmessa valtion koulussa ja 8 yliopistojen harjoittelukoulussa (normaalikoulussa). Lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupa on viidellä lukiokoulutuksen järjestäjällä.

Tässä luvussa käsitellään kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille lukio-koulutuksen käyttökustannuksiin myönnettävää valtionosuusrahoitusta, joka määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta.

4.2. Yksikköhinnan määräytyminen

Lukiokoulutuksen yksikköhinta on järjestäjäkohtainen. Järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat laske-taan lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta. Vuoden 2024 keskimääräinen yksikköhinta on laskettu lukiokoulutuksen vuoden 2019 valtionosuuspohjan kustannusten pe-rusteella. Koronapandemiasta johtuvista rajoituksista ja erityisolosuhteista johtuen on pää-tetty, että vuoden 2020 ja 2021 kustannuksia ei käytetä tulevien vuosien valtionosuusrahoi-tuksen laskennan perusteena, vaan vuoden 2022 valtionosuusrahoituksen lisäksi vuosien 2023 ja 2024 valtionosuusrahoitus on laskettu vuoden 2019 kustannusten perusteella.

Lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan laskentapohjasta vähennetään erityisten kou-lutustehtävien ja valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoitukseen myönnettävän lisärahoi-tuksen osuus, joka on 1,55 prosenttia lukiokoulutuksen valtakunnallisista kustannuksista.

Keskimääräisen yksikköhinnan laskentapohjassa vuoden 2019 kustannukset indeksitarkiste-taan vuoden 2024 tasoon. Lisäksi laskentapohjaan lisätään oppivelvollisuuden laajenemiseen varatun lisämäärärahan perusteella laskettu osuus. Vähennyksenä huomioidaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 23 b §:n perusteella euromäärä, joka vastaa 11,14 prosenttia lukiokoulutuksen vuoden 2024 laskennallisesta keskimääräisestä yk-sikköhinnasta.

Valtioneuvosto on vahvistanut lukiokoulutuksen vuoden 2024 keskimääräiseksi yksikköhinnaksi 7943,00 euroa /opiskelija. Keskimääräinen yksikköhinta vahvistetaan arvonlisäverottomana.

4.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Järjestäjäkohtaisia kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan koulutuksen järjestäjän lukiokoulutusta nuorten oppimäärän mukaan suorittavien ja sisäoppilaitosmuotoisesti suorittavien opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella, kuten jäljempänä tunnusluvun laskennan yhteydessä selvitetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2024 on 3,73 prosenttia yksikköhinnasta.

4.2.2. Tunnusluvun laskenta

Lukioiden yksikköhintojen laskentaa varten määritellään koulutuksen järjestäjän tunnusluku. Tunnusluku lasketaan nuorten oppimäärän mukaan lukiokoulutusta suorittavien ja sisäoppilaitosmuotoisesti suorittavien opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella. Laskennassa käytetään varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. tilastointipäivän opiskelijamäärää eli vuoden 2024 yksikköhintoja laskettaessa tilastointipäivän 20.9.2023 opiskelijamäärää.

Mikäli koulutuksen järjestäjä järjestää lukiokoulutusta sekä suomen- että ruotsin kielellä, niin tunnusluku lasketaan erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsinkielistä koulutusta varten. Koulutuksen järjestäjän tunnusluku on kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Tunnusluku on 100, mikäli koulutuksen järjestäjän lukiokoulutusta nuorten oppimäärän mukaan suorittavien ja sisäoppilaitosmuotoisesti suorittavien opiskelijoiden lukumäärä on vähintään 200. Mikäli opiskelijoiden määrä on alle 200 opiskelijaa ja vähintään 60 opiskelijaa, niin tunnuslukua korotetaan opiskelijaa kohti luvulla, joka saadaan kaavasta $0,4 \times (200 - \text{lukiossa opiskelevien määrä})$. Jos opiskelijoiden määrä on alle 60 opiskelijaa, tunnuslukua korotetaan lisäksi luvulla, joka saadaan kaavasta $2,1 \times (60 - \text{lukioissa opiskelevien määrä})$. Tunnuslukua korotetaan kuitenkin enintään luvulla 106.

Jos yksikköhinnan laskennassa korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukiokoulutus on vuosien 2008–2012 aikana siirtynyt kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta, niin tunnusluku lasketaan edelleen erikseen kullekin entiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluku saadaan laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärien painotettuna keskiarvona. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluvun laskenta edellä mainitulla tavalla edellyttää, että korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukio ja sen tunnusluvun korottamisen edellytykset säilyvät.

4.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Lukion yksikköhinta lasketaan kertomalla koulutuksen järjestäjän tunnusluku lukion keskimääräisellä yksikköhinnalla ja jakamalla luvulla 100. Näin saatu yksikköhinta kerrotaan valtakunnallisella tasauskertoimella, jolla tasataan tunnusluvusta aiheutuvien korotusten vaikutus lukion keskimääräiseen yksikköhintaan, koska korotuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Vuonna 2024 tasauskerroin on 0,9442955.

Laskentakaava koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan laskentaan on seuraava: tasauskerroin (0,9442955) x keskimääräinen yksikköhinta (7 943,00) x tunnusluku : 100.

Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on määrätty järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 40 prosenttia lukiokoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi korottaa yksikköhintaa erityisestä muusta syystä kuin lukiolle myönnetyn erityisten koulutustehtävän perusteella (yksikköhinnan harkinnanvarainen korotus). Mahdollinen korotus lisätään tunnusluvun mukaiseen tasattuun yksikköhintaan.

4.2.4. Aikuisten oppimäärän mukaan lukiokoulutusta suorittavien yksikköhinta

Aikuisten oppimäärän mukaan lukion koko oppimäärää suorittavien yksikköhinta on 61,5 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa aikuisten oppimäärän mukaan lukiokoulutusta suorittavien opiskelijoiden yksikköhintana käytetään kuitenkin koulutuksen järjestäjän alentamatonta nuorten yksikköhintaa.

[Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta](#)

4.3. Lukiokoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Lukiokoulutuksen ennakollinen rahoitus määräytyy edellä mainitulla tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus lasketaan erikseen nuorten oppimäärän mukaan lukiota suorittaville opiskelijoille, aikuisten oppimäärän mukaan lukiota suorittaville opiskelijoille ja sisäoppilaitosmuotoisessa lukiokoulutuksessa lukiota suorittaville opiskelijoille.

Lukiokoulutuksen rahoituksen piiriin sisältyy myös yksittäistä oppiainetta tai yksittäisiä oppiaineita suorittavien opiskelijoiden opinnot ja kurssit. Aineopintojen rahoitus koskee vain aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan aineopiskelijoiden suorittamia lukion pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja sekä vanhan opetussuunnitelman mukaan aikuisten oppimäärän mukaan aineopiskelijoiden suorittamia lukion pakollisia kursseja ja syventävinä opintoina tarjottuja valtakunnallisia kursseja. Aineopinnot eivät kuulu kuitenkaan rahoituksen piiriin, mikäli opiskelija on aineopintojen opiskeluoikeuden aikaan toisen oppilaitoksen tai koulutusmuodon valtionosuusrahoituksen perusteena oleva oppilas tai opiskelija tai ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosiin luettava suorite (RahL 1705/2009 48§, RahA 1766/2009 23a§).

Rahoituksen laskentaa ja määräytymistä varten aineopiskelijoiden suorittamat opinnot ja kurssit muutetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi. Laskennassa käytetään lähinnä laskenta-aikaa päättyneen lukuvuoden aikana suoritettujen opintojen opintopisteiden ja kurssien määrää. Vuoden 2024 rahoituksen laskennassa käytetään aineopiskelijoiden laskennallista määrää, joka on laskettu aikavälillä 1.8.2022–31.7.2023 suoritetuista aineopiskelun opintopisteistä ja kurseista. Uuden opetussuunnitelman mukaan suoritettujen opintojen määrä opintopisteinä muutetaan opiskelijamääräksi jakamalla lukuvuoden aikana suoritettujen opintopisteiden kokonaismäärä luvulla 30 ja saatuun lukuun lisätään vanhan opetussuunnitelman mukaan suoritettujen kurssien määrä jaettuna luvulla 15. Aineopiskelun opintopisteiden ja kurssien jakajana käytettävät luvut vastaavat yhtä kolmasosaa aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen koko oppimäärän laajuudesta eli keskimääräistä lukion koko oppimäärän opiskelijan lukuvuoden suoritusta.

Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus kattaa myös koulutuksen järjestäjän toimeenpanemat oppivelvollisille järjestetyt erityisen tutkinnon kokeet. Erityisen tutkinnon kokeet järjestetään oppivelvolliselle, jota ei ole otettu lukiokoulutuksen opiskelijaksi, ja joka haluaa suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärän tai osan siitä kokeissa. Erityisen tutkinnon kokeissa opiskelija osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Valtionosuusrahoituksen laskentaa varten erityisen tutkinnon kokeet muunnetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi. Laskennassa käytetään lähinnä laskenta-aikaa päättyneen lukuvuoden aikana suoritettujen opintojen määrää. Vuoden 2024 rahoituksen laskennassa käytetään opiskelijoiden laskennallista määrää, joka on laskettu aikavälillä 1.8.2022–31.7.2023 suoritettujen lukion oppimäärään kuuluvien lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä jaettuna luvulla 60.

Rahoituksen määräytymistä varten aineopiskelun ja erityisen tutkinnon laskennallinen opiskelijamäärä lasketaan yhteen lukion koko oppimäärää aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän mukaan opiskelevien opiskelijoiden määrän kanssa ja saatu opiskelijamäärä kerrotaan yksikköhinnalla, joka vuonna 2024 on 61,5 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta.

Lukiokoulutuksen rahoitus tarkistetaan varainhoitovuoden (tilastointipäivien 20.1.2024 ja 20.9.2024) opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Kertojaopiskelijamäärät painotetaan siten, että tilastointipäivän 20.1. opiskelijamäärä painotetaan luvulla 7/12 ja tilastointipäivän 20.9. opiskelijamäärä luvulla 5/12.

Myös aineopiskelun ja erityisen tutkinnon laskennallinen opiskelijamäärä tarkistetaan varainhoitovuoden 2024 loppuun mennessä. Laskenta perustuu aikavälillä 1.8.2023–31.7.2024 suoritettujen opintojen ja kurssien määrään. Laskennallinen opiskelijamäärä saadaan kun, vuonna 2021 voimaan tulleen lukion opetussuunnitelman mukaan aineopiskelijoiden suorittamien opintojen määrä opintopisteinä jaetaan luvulla 30 ja aineopiskelijoiden lukion vanhan opetussuunnitelman mukaan suorittamien kurssien määrä jaetaan luvulla 15 sekä erityisen tutkinnon opintojen määrä opintopisteinä jaetaan luvulla 60.

4.4. Erityisten koulutustehtävien ja valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoitus

Lukiokoulutuksen järjestäjille, joille on järjestämisluvan mukaan myönnetty erityinen koulutustehtävä tai valtakunnallinen kehittämistehtävä, myönnetään lisärahoitusta. Lisärahoitukseen on käytettävissä 1,55 prosenttia lukiokoulutuksen valtakunnallisista kokonaiskustannuksista.

Lisärahoitusta ei kuitenkaan myönnetä sellaiselle koulutuksen järjestäjälle, joka perii opiskelijoilta lukiolain 28 §:n 4 momentissa tarkoitettuja maksuja.

Oppivelvollisuuden laajenemisesta johtuen lukiokoulutuksen kokonaiskustannukset nousevat asteittain vuodesta 2021 alkaen. Oppivelvollisuuden laajentamisen vuoksi tuleva valtionosuusrahoituksen lisäys ohjataan lukiokoulutuksen nuorten yksikköhintaperusteiseen valtionosuusrahoitukseen, mistä syystä erityisten koulutustehtävien lisärahoituksen osuus valtakunnallisista kokonaiskustannuksista pienenee siirtymäajan puitteissa vuosina 2024–2027. Siirtymäsääntönsä mukaan rahoitusosuus on 1,51 prosenttia varainhoitovuonna 2025 ja 1,47 prosenttia varainhoitovuonna 2026. Vuodesta 2027 alkaen osuus on 1,44 prosenttia.

Koulutuksen järjestäjän erityisen koulutustehtävän rahoitus määräytyy sillä perusteella, mikä on koulutuksen järjestäjän erityisen tehtävän opiskelijamäärän suhteellinen osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien erityisten koulutustehtävien opiskelijamäärästä. Lisäksi erityisille koulutustehtäville on määrätty laskennassa käytettävä painokerroin.

Erityisen koulutustehtävän opiskelijamäärää painotetaan seuraavilla kertoimilla:

1) koulutus, joka tähtää International Baccalaureate -tutkinnon suorittamiseen	0,22
2) liikunta- tai urheilupainotteinen koulutus, kuvataidepainotteinen koulutus, musiikkipainotteinen koulutus, tanssipainotteinen koulutus	0,15
3) muu koulutus	0,05

Rahoituksen laskennassa käytetään varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9 opiskelijamääriä. Mikäli tilastointipäivän opiskelijamäärä ylittää lukiokoulutuksen järjestämislupa- ja kirjattun erityisen koulutustehtävän rahoituksen perusteena olevan opiskelijamäärän enimmäismäärän, niin silloin rahoitus määräytyy järjestämisluvan enimmäismäärän mukaan.

Vuoden 2024 rahoitus lasketaan seuraavasti. Erityisten tehtävien lukioiden erityisten koulutustehtävien 20.9.2023 opiskelijamäärät tai järjestämisluvan enimmäismäärät kerrotaan alakohtaisilla painokertoimilla. Erityisiin koulutustehtäviin käytettävissä oleva rahamäärä jaetaan erityisten koulutustehtävien painotettujen opiskelijamäärien suhteellisin osuuksina painotettujen opiskelijamäärien yhteenlasketusta summasta.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän rahoitus jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti.

Erityisten koulutustehtävien ja valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoituksesta ei tehdä päätöstä rahoituksen tarkistamisesta varainhoitovuoden lopussa, vaikka lukiokoulutuksen muu valtionosuusrahoitus edelleen tarkistetaan varainhoitovuoden (tilastointipäivien 20.1.2024 ja 20.9.2024) opiskelijamäärien mukaisesti varainhoitovuoden loppuun mennessä.

4.5. Lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävä tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoitus määräytyy koulutuksen järjestäjän valmentavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulosta. Valmentavan koulutuksen yksikköhinta perustuu lukiokoulutuksen keskimääräiseen yksikköhintaan. Vuoden 2024 valmentavan koulutuksen yksikköhinta saadaan kertomalla lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta luvulla 1,17. Valmentavan koulutuksen vuoden 2024 yksikköhinta on 9 293,31 euroa /opiskelija.

Sisäoppilaitoksessa koulutusta saavien yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien valmentavan koulutuksen opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 40 prosenttia lukiokoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Kun tutkintokoulutukseen valmentava koulutus järjestetään perusopetuksen tai ammatillisen koulutuksen yhteydessä ja opiskelijan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opintoihin kuuluu myös lukio-opintoja, jotka arvioidaan lukiokoulutuksen lainsäädännön ja opetus-suunnitelman perusteiden mukaisesti, niin tällöin opiskelijalle tehdään lukiossa lukion oppiaineen oppimäärän opiskelu-oikeus. Tällöin tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen lukio-opinnot eivät ole lukiokoulutuksen järjestäjän valtionosuuden perusteena, vaan valtionosuusrahoitus myönnetään sille perusopetuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle, jonka järjestämään tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen oppija on otettu opiskelijaksi.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sirpa Kesti 029 533 1094.